

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

Наскрізна програма практик студентів
Факультету історії, політології і міжнародних відносин

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Політологія. Національна безпека»

Перший (бакалаврський) рівень

За спеціальністю 052 Політологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Освітня кваліфікація: Бакалавр політології

Івано-Франківськ
2025 рік

Розробник:

кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук

Факультету історії, політології і міжнародних відносин

Москалюк Михайло Федорович

Наскрізна програма практик студентів Факультету історії, політології і міжнародних відносин затверджена на засіданні кафедри політичних наук

Протокол від “26” серпня 2025 р. № 2

Завідувач кафедри політичних наук

_____ (Монолатій І. С.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою факультету історії, політології і міжнародних відносин
Протокол від “27” серпня 2025 р. № 1

“ ” _____ 2025 р.
Голова _____ (Гурак І. Ф.)

ЗМІСТ

1. Загальні положення (вступ; мета і завдання практичної підготовки студентів)	4
2. Вимоги до організації і проведення практик (структура практичної підготовки у підрозділі: види практик, послідовність проходження, кількість кредитів (годин) на кожен вид)	11
2.1 Організація практик	11
2.2 Бази практик	13
2.3. Форми контролю. Підведення підсумків практики	14
3. Програма практик	
1. Навчально-ознайомлювальна практика з організації діяльності правоохоронних органів та регіональних відділень ДСНС України	16
2. Виробнича практика в органах державної влади та місцевого самоврядування	19

1. **Загальні положення** (вступ; мета і завдання практичної підготовки здобувачів освіти освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія, освітня кваліфікація: бакалавр політології).

Наскрізна програма практики студентів Факультету історії, політології і міжнародних відносин – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практичної підготовки здобувачів освіти освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на визначених базах практики, підведення підсумків практики студентів і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівня знань, умінь та навичок), які студенти мають отримувати під час проходження практики за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Наскрізним принципом, що визначає професіограму майбутнього політолога є принцип зв'язку теорії з практичною діяльністю. Наскрізну програму практики здобувачів освіти Факультету історії, політології і міжнародних відносин розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника від 28 березня 2023 р., «Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» на 2020–2025 рр.», навчального плану спеціальності й кваліфікаційної характеристики, освітньої програми, інструкції з охорони праці та навколишнього середовища. Наскрізна програма враховує побажання стейкхолдерів, висловлених під час методичних нарад та зустрічей.

Практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія, спрямована на закріплення теоретичних знань з загальної теорії політики, теорії безпеки, системи оборони держави, системи національної безпеки, публічного адміністрування в національній безпеці, державного управління і місцевого самоврядування, соціокультурної та інформаційної безпеки держави та ін., отриманих здобувачами освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у них професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

Наскрізна програма забезпечує:

- 1) цілісність професійної підготовки студента-політолога, визначеної змістом професійної діяльності, тобто дидактично обґрунтовану послідовність процесу формування у студентів системи професійних умінь та навичок відповідно до функціональної діяльності;
- 2) оптимальний зв'язок змісту практики із змістом з навчального плану;
- 3) послідовне розширення кола умінь та навичок, їх поступове ускладнення при переході від одного виду практики до іншого;
- 4) безперервність і наступність практики при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до програмних результатів ОП.

Можна виокремити загальні принципи проходження практики студентами Факультету:

- органічний зв'язок теорії з практикою;
- відповідності цілей навчання запитам практики;
- єдність навчання і виховання;
- свідомість і активність студентів;
- самостійність студентів;
- науковість, професійна спрямованість навчання і зв'язок його з практикою;
- свідомого і міцного оволодіння знаннями, уміннями і навичками;
- планування і системності (систематичності);
- вибору і застосування доцільних засобів і методів навчання;
- відповідності організованої форми спільної діяльності викладача і студентів (здобувачів освіти) змістовній стороні цієї діяльності (зміст, методи, засоби і результати навчання);
- колективного характеру навчання і врахування індивідуальних особливостей студентів;

– перевірки і самоперевірки результатів навчання на основі регулятивних рішень.

Наскрізна програма дає повну уяву про всю систему практичної підготовки здобувачів освіти освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія.

Метою практики є практики є ознайомлення студентів з майбутньою професійною діяльністю, формування та розвиток у здобувачів вищої освіти первинних практичних умінь і навичок вирішувати складні завдання у різних сферах практичної діяльності та розв'язувати проблеми, що характеризуються невизначеністю умов і вимог з організації діяльності правоохоронних органів, регіональних відділень ДСНС, відповідних відділів органів державної влади та місцевого самоврядування, оволодіння сучасними методами та формами організації праці в галузі спеціальності 052 «Політологія» (ОП «Політологія. Національна безпека»); вироблення організаторських здібностей та вміння на високому рівні забезпечувати реалізацію принципів правової держави; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності, приймати самостійні рішення. Практика спрямована також на виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

Практика має велике значення для підготовки та формування фахівця-політолога і дає змогу:

– оволодіти необхідними знаннями щодо фахового аналізу політичних інститутів, зокрема безпекового спрямування, уміньми і навичками прийняття та пошуку інноваційних шляхів виваженої раціональності у майбутній професійній діяльності політолога;

– виявити умінь та навички організаторської, управлінської діяльності щодо забезпечення трудової та технологічної дисципліни, створення безпечних умов праці для здоров'я;

– приймати професійні рішення з урахуванням їх наслідків;

– забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з їх практичним застосуванням, використання їх у розв'язанні конкретних завдань;

– поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань виробити творчий підхід до майбутньої професійної діяльності;

– виховувати у студентів повагу і шанобливе ставлення до фаху політолога;

– формувати в майбутніх політологів необхідні вміння і навички, що сприяють розвиткові професійних якостей, потреби в політологічній самоосвіті;

– сприяти становленню особистості студента-практиканта;

– формувати вміння проводити дослідницьку роботу.

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія передбачено наступні види практик (табл. 1).

У наскрізній програмі з кожного виду практики подано: мету і завдання, бази практики, перелік звітної документації, методи перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких досягли здобувача освіти.

Структура наскрізної програми практики здобувача освіти чітко прописана в ОПП «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія

Під час практики студенти повинні **знати**:

– нормативно-правові акти, які регулюють організацію і діяльність баз практики;

-порядок ведення діловодства;

-матеріальне та процесуальне законодавство з метою використання його на практиці при вирішенні конкретних проваджень;

-особливості функціонування та специфіку діяльності безпекових та владних інститутів на загальнодержавному та регіональному рівні;

-**вміти** використовувати необхідні нормативно-правові акти, які регулюють відповідні правовідносини та правильно їх застосовувати при вирішенні конкретних проваджень;

-складати необхідні робочі документи;

-застосовувати правові норми на практиці;

-оцінювати, пояснювати та аналізувати проблеми політико-безпекового типу;

-діяти на основі сформованих ціннісних орієнтирів;

- використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси і вміти впроваджувати ІКТ у практичній діяльності;
- організовувати ефективну міжособистісну взаємодію у колективі.
- **набути навиків:** роботи у відповідних органах та на посадах баз практики.

Компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК-3 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів

ЗК-8. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).

СК-9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців і нефахівців

Програмні результати (ПРН)

ПРН-1 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

ПРН-4 Мати навички професійної комунікації

ПРН-6 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-9. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ПРН-13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН-14 Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Проведення кожного виду навчальної практики студентів забезпечено супровідними матеріалами, а саме: силабусами, інструктивно-методичними матеріалами, переліком конкретних завдань щодо змісту етапів практики, оформлення звітної документації, критеріями оцінювання, що дозволяють студентам впевнено й успішно виконувати цей вид діяльності.

На основі наскрізної програми практики студентів (НППС) Факультет **розробляє** або **перезатверджує робочі програми (положення)** відповідних видів практики освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія згідно з термінами (фаз) практики. **Робочі програми** практики студентів входять до комплексу основних навчально-методичних документів, які реалізують завдання освітньо-професійної програми підготовки і освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців за напрямом освіти та відповідають їх змісту щодо практичних знань і навичок.

Для студентів і керівників практик Факультету та бази практики **робочі програми практики студентів є основним навчально-методичним документом**, на підставі якого розробляються інші методичні документи.

2. Вимоги до організації і проведення практик (структура практичної підготовки у підрозділі: види практик, послідовність проходження, кількість кредитів (годин) на кожен вид)

2.1. Організація практик

Види та обсяг практик відображається відповідно в навчальних планах і графіках навчального процесу.

Для освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія передбачені наступні види практик:

Назва практики	Напрямок підготовки, спеціальність	Курс	Семестр	Кількість годин		Форма контролю
				всього	ЄКТС	
Навчально-ознайомлювальна практика з організації діяльності правоохоронних органів та регіональних відділень ДСНС України	052«Політологія»	другий	четвертий	90	3,0	залік
Виробнича практика в органах державної влади та місцевого самоврядування	052«Політологія»	четвертий	восьмий	270	9,0	залік

На основі наскрізної програми практики студентів щорічно розробляються або перезатверджуються робочі програми відповідних видів практики. Для студентів та керівників практики від навчального закладу та бази практики робочі програми практики студентів є основним навчально-методичним документом, на підставі якого розробляються інші методичні документи.

Організаційно-фінансове керівництво координується завідувачем відділу практики Університету.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують керівники практики від структурних підрозділів Університету. До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедр.

Продовження (зміна періоду проведення) практики регламентується розпорядженням структурного підрозділу (коледжу, факультету, навчально-наукового інституту) Університету.

Структурний підрозділ подає відділу практики в електронному варіанті службове подання для підготовки наказу про проведення практики. Керівник практики від підрозділу та керівники-методисти циклових комісій і кафедр розподіляють між собою проведення всіх організаційних заходів щодо практики (настановча конференція, інструктаж з техніки безпеки, супровідні документи тощо).

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є: – розробка НПП та РПП студентів, підготовка яких здійснюється за освітньо-професійною програмою «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія; – визначення баз практики; – призначення керівників практики; – укладання угоди на проведення практики між ЗВО та безпековими і владними органами; – направлення студентів на бази практики; – складання тематики індивідуальних завдань на практику за погодженням з базою практики; – повідомлення про прибуття студента на практику; – підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Наказом керівника закладу вищої освіти про проведення практики студентів визначається: – місце та терміни проведення практики; – склад студентських груп; – відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами; – посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (проректор з науково-педагогічної роботи, декан факультету, заступник декана). Факультетським керівником практики освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія є доцент кафедри політичних наук Москалюк Михайло Федорович.

Керівник практики структурного навчального підрозділу Університету здійснює такі заходи: – перед початком практики контролює підготовленість баз практики та проводить необхідну підготовчу роботу до прибуття студентів-практикантів; – забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів, робочої програми практики, щоденника, календарного плану, індивідуального завдання, методичних рекомендацій тощо); – повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту кафедрою та відображеною у РПП; – у складі комісії приймає заліки з практики; – подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення та відомість про підсумки практики студентів.

Керівник-методист практики від кафедри: – у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з РПП; – розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми бакалаврських і дипломних робіт (проектів); – узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики; – бере участь у розподілі студентів за місцями практики; – відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики; – контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики. Керівник практики від бази практики:– контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; – здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення; – надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до випускної роботи; – проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику, а також у випускній роботі; – інформує студентів про порядок надання звітів про практику; – приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів, атестує їх і виставляє оцінки в заліковій книжці; – здає звіти студентів про практику на кафедру.

Розподіл студентів на практику проводиться керівником практики структурного навчального підрозділу з урахуванням ринку праці, зокрема замовлень на підготовку фахівців і їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

На початку практики студенти повинні ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. При зарахуванні студентів на штатні посади на час проходження практики на них розповсюджуються законодавство про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства. На студентів, не зарахованих на штатні посади, також розповсюджуються правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства.

Організація та проходження практики, пов'язаної з академічною мобільністю здобувачів освіти, регламентується відповідним «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає для студентів віком від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93). Бази практик в особі їх перших керівників разом з Університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

Права та обов'язки студентів

Студенти-практиканти зобов'язані: – до початку практики отримати від керівника практики (відповідного підрозділу), керівників-методистів направлення, методичні матеріали (РПП, методичні вказівки, індивідуальне завдання), прослухати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; – своєчасно прибути на базу практики; – у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, і дослухатися до вказівок методистів-керівників; – вивчити і дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; – нести відповідальність за виконану роботу; – своєчасно здати матеріали практики, передбачені РПП, та у зазначені терміни захистити практику.

Студенти-практиканти мають право: – за наявності вакантних місць бути зарахованими на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам РПП; – на повторне проходження практики у разі відсутності на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу Університету; – проходити практику на випускному курсі за майбутнім місцем працевлаштування (за умови представлення документів про своє працевлаштування після закінчення Університету); – у разі дистанційної / змішаної форми організації праці практики на підприємстві, у закладі чи установі, здобувач освіти має право проходити практику у відповідній формі організації.

2.2 Баз практик

Практика студентів Факультету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання у повному обсязі робочих навчальних планів і робочих програм практик.

Місцем проведення навчально-ознайомлювальної практики згідно укладених договорів є:

Головне управління Національної поліції у області та його територіальні підрозділи;

Головне управління ДСНС України в Івано-Франківській області;

Управління з питань цивільного захисту Івано-Франківської обласної військової адміністрації;

Управління з питань надзвичайних ситуацій Івано-Франківської міської ради;

відповідні підрозділи територіальних громад області.

Визначення баз практики, розробку та укладання угод здійснює відділ практики Університету. Тривалість дії угоди узгоджується договірними сторонами.

На практику студенти направляються наказом ректора Університету.

В окремих випадках здобувачі вищої освіти можуть проходити практику за місцем проживання, праці чи навчання. При отриманні подвійної освіти всі види практик перераховуються.

2.3. Форми контролю. Підведення підсумків практики

Студенти зобов'язані виконувати установлений на базі практики режим праці. Контроль за початком і закінченням роботи покладається відповідальних осіб бази практики і кафедр. Основною формою контролю за діяльністю студентів-практикантів є самоконтроль у вигляді систематичного ведення щоденника практики і чіткого дотримання виконання індивідуального плану. Видом контролю є самоконтроль.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів і ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність має на меті узагальнення результатів, отриманих за термін проходження практики. Форма звітності за практику визначається навчальним планом, робочою програмою практики.

Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою, відповідним підрозділом про виконання РПП та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником бази практики, в друкованому та електронному вигляді. Звіт в електронному вигляді разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені РПП.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником декана. До складу комісії входять керівник практики підрозділу Університету (кафедри), керівники-методисти практики від кафедр і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедр, які викладали практикантам спеціальні предмети. стейкхолдери.

Підсумки практики підводяться на засіданні кафедри:

– підведення підсумків роботи практикантів;

– виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі;

– оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи за спеціальністю;

- оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;
- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписами керівника-методиста від підрозділу Університету і членів комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії. Здобувач освіти, який не виконав програму практики, відраховується з Університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то Університет надає можливість студенту пройти практику повторно (в межах графіка освітнього процесу).

Підсумки практики заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

Загальна оцінка за практику – 100 балів. Критерії оцінювання визначені у програмах практик і відповідають відповідній шкалі оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Програма практик

І. Навчально-ознайомлювальна практика

Навчальна практика є першим етапом наскрізної практики освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія, під час якої здобувачі освіти можуть отримати первинні навички професійної діяльності.

Навчально-ознайомлювальна практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми (далі ОПП) «Політологія. Національна безпека» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія».

Програма навчально-ознайомлювальної практики для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» (ОПП «Політологія. Національна безпека») розроблена у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника від 28 березня 2023 р., «Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» на 2020–2025 рр.», навчального плану спеціальності й кваліфікаційної характеристики, освітньої програми, інструкції з охорони праці та навколишнього середовища, Наскрізної програми практики ОП «Політологія. Національна безпека» Факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Назва практики	Напрямок підготовки, спеціальність	Курс	Семестр	Кількість годин		Форма контролю
				всього	ECTS	
Навчально-ознайомлювальна практика з організації діяльності правоохоронних	052 «Політологія»	другий	четвертий	90	3,0	залік

органів та регіональних відділень ДСНС України						
--	--	--	--	--	--	--

Практика триває два тижні без відриву від навчання. Вона складається з трьох етапів:

I етап – підготовчий. Використовуючи зібрану інформацію кафедра готує матеріали до наказу про проходження студентами практики з їх розподілом по місцях практики та призначення керівника практики. Розподіл студентів по базах практики оформляється наказом ректора. Перед початком практики проводиться установча конференція, під час якої визначається мета, завдання практики; з'ясовується місце проведення практики та визначається документація, яка повинна бути надана студентом по закінченні практики.

II етап – загальне знайомство із базами практики; знайомство з роботою вчителів в умовах конкретного навчального закладу.

III етап – підсумковий. Включає підготовку звіту, його захист і підсумкове оцінювання результатів практики. Підсумки практики обговорюють на підсумковій конференції студентів-практикантів.

Базами практики є Головне управління Національної поліції у області та його територіальні підрозділи, Головне управління ДСНС України в Івано-Франківській області.

Метою навчально-ознайомлювальної практики є ознайомлення студентів з майбутньою професійною діяльністю, формування та розвиток у здобувачів вищої освіти первинних практичних умінь і навичок вирішувати складні завдання у різних сферах практичної діяльності та розв'язувати проблеми, що характеризуються невизначеністю умов і вимог у сфері організації діяльності правоохоронних органів та регіональних відділень ДСНС, оволодіння сучасними методами та формами організації праці в галузі спеціальності 052 «Політологія» (ОП «Політологія. Національна безпека»); вироблення організаторських здібностей та вміння на високому рівні забезпечувати реалізацію принципів правової держави; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності, приймати самостійні рішення.

У межах зазначеної мети вирішуються такі **завдання** навчально-ознайомлювальної практики:

1) розвиток професійно важливих особистісних якостей особи, зокрема: критичне, абстрактне та логічне мислення; емоційний інтелект; толерантність; комунікабельність; професійна мобільність; готовність до прийняття рішень;

2) розвиток загальних компетентностей, а саме: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати управлінські й обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; (

3) розвиток спеціальних компетентностей, що передбачає формування наступних здатностей: уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички на практиці, брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти з організації діяльності правоохоронних органів та регіональних відділень ДСНС, реалізовувати правові норми в професійній діяльності; забезпечувати безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків; спроможність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організувати підлеглих для їх виконання, вміння взяти на себе відповідальність за результати виконання поставлених завдань; уміння оптимізувати методи й засоби забезпечення публічної безпеки; здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення професійних завдань; спроможність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань професійної діяльності; уміння обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю тощо.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти повинен:

- знати:** нормативно-правові акти, які регулюють організацію і діяльність баз практики;
- порядок ведення діловодства;
- матеріальне та процесуальне законодавство з метою використання його на практиці при вирішенні конкретних проваджень;
- вміти:** використовувати необхідні нормативно-правові акти, які регулюють відповідні правовідносини та правильно їх застосовувати при вирішенні конкретних проваджень;
- складати необхідні робочі документи;
- застосовувати правові норми на практиці;
- набути навиків:** роботи у відповідних органах та на посадах баз практики.

Компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК-3 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів).

ЗК-8 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).

СК-9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців і нефахівців

Програмні результати (ПРН)

ПРН-1 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

ПРН-4 Мати навички професійної комунікації

ПРН-6 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-9. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ПРН-13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН-14 Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Форми контролю: перевірка щоденників та іншої документації, самоконтроль, залік.

Підсумки практики. Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою політології. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту в друкованому вигляді. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені РПП.

Звіт разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником декана Факультету. До складу комісії входять факультетський керівник практики і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни. Підсумки навчальної практики підводяться на засіданні кафедри, зокрема відзначаються:

- підведення підсумків роботи практикантів;

– виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі;

- оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи за спеціальністю;
- оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;
- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписом керівника-методиста від підрозділу Університету та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з Університету.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

II. Виробнича практика

Для здобуття поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь, навичок за спеціальністю 052 «Політологія», загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності, здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» (ОПП «Політологія. Національна безпека») проходять виробничу політологічну практику.

Програма виробничої практики для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» (ОПП «Політологія. Національна безпека») розроблена у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника від 28 березня 2023 р., «Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» на 2020–2025 рр.», навчального плану спеціальності й кваліфікаційної характеристики, освітньої програми, інструкції з охорони праці та навколишнього середовища, Наскрізної програми практики ОП «Політологія. Національна безпека» Факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Назва практики	Напрямок підготовки, спеціальність	Курс	Семестр	Кількість годин		Форма контролю
				всього	ЄКТС	
Виробнича практика в органах державної влади та місцевого самоврядування	052 «Політологія»	четвертий	восьмий	270	9,0	залік

Практика триває шість тижнів з відривуом від навчання. Вона складається з трьох етапів:

I етап – підготовчий. Використовуючи зібрану інформацію кафедра готує матеріали до наказу про проходження студентами практики з їх розподілом по місцях практики та призначення керівника практики. Розподіл студентів по базах практики оформляється наказом ректора. Перед початком практики проводиться установча конференція, під час якої визначається мета, завдання практики; з'ясовується місце проведення практики та визначається документація, яка повинна бути надана студентом по закінченні практики.

II етап – загальне знайомство із базами практики; знайомство з роботою вчителів в умовах конкретного навчального закладу.

III етап – підсумковий. Включає підготовку звіту, його захист і підсумкове оцінювання результатів практики. Підсумки практики обговорюють на підсумковій конференції студентів-практикантів.

Базами практики є управління з питань цивільного захисту Івано-Франківської обласної військової адміністрації, управління з питань надзвичайних ситуацій Івано-Франківської міської ради, відповідні підрозділи територіальних громад області.

Метою виробничої практики є ознайомлення студентів з майбутньою професійною діяльністю, формування та розвиток у здобувачів вищої освіти первинних практичних умінь і навичок вирішувати складні завдання у різних сферах практичної діяльності та розв'язувати проблеми, що характеризуються невизначеністю умов і вимог у сфері організації діяльності відповідних управлінь та відділів органів державної влади та місцевого самоврядування, оволодіння сучасними методами та формами організації праці в галузі спеціальності 052 «Політологія» (ОПП «Політологія. Національна безпека»); вироблення організаторських здібностей та вміння на високому рівні забезпечувати реалізацію принципів правової держави; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності, приймати самостійні рішення.

Завдання виробничої практики:

1) розвиток професійно важливих особистісних якостей особи, зокрема: критичне, абстрактне та логічне мислення; емоційний інтелект; толерантність; комунікабельність; професійна мобільність; готовність до прийняття рішень;

2) розвиток здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати управлінські й обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

3) формування уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички на практиці, брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти з організації діяльності управлінь з надзвичайних ситуацій органів місцевого самоврядування, реалізовувати правові норми в професійній діяльності; забезпечувати безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків; спроможність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, вміння взяти на себе відповідальність за результати виконання поставлених завдань; уміння оптимізувати методи й засоби забезпечення публічної безпеки; здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення професійних завдань; спроможність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань професійної діяльності; уміння обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю тощо.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти повинен:

-**знати:** нормативно-правові акти,

-які регулюють організацію і діяльність баз практики;

-порядок ведення діловодства; матеріальне та процесуальне законодавство з метою використання його на практиці при вирішенні конкретних проваджень;

-**вміти:** використовувати необхідні нормативно-правові акти, які регулюють відповідні правовідносини та правильно їх застосовувати при вирішенні конкретних проваджень;

-складати необхідні робочі документи; застосовувати правові норми на практиці;

- **набути навиків:** роботи у відповідних органах та на посадах баз практики.

Компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК-3 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів).

ЗК-8. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).

СК-9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців і нефахівців

Програмні результати (ПРН)

ПРН-1 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

ПРН-4 Мати навички професійної комунікації

ПРН-6 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН-14 Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Форми контролю: перевірка щоденників та іншої документації, самоконтроль, залік.

Підсумки практики. Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою політології. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту в друкованому вигляді. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені РПП.

Звіт разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником декана Факультету. До складу комісії входять факультетський керівник практики і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни. Підсумки навчальної практики підводяться на засіданні кафедри, зокрема відзначаються:

- підведення підсумків роботи практикантів;
- виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі;
- оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи за спеціальністю;
- оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;
- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписом керівника-методиста від підрозділу Університету та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з Університету.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

